

Пчеларството в България през 2020 година

Към 1^{ви} октомври 2020 г. броят на пчелните семейства намалява незначително до 863.3 хил. броя спрямо 2019 г. (-0.5%). Пчелните семейства, от които е добиван мед през 2020 г., намаляват до 680.3 хил. броя (-3.2%). В резултат на неблагоприятните климатични условия през 2020 г. производството на пчелен мед намалява до 9 066 тона, което е с 21.3% по-малко спрямо 2019 г. Средният добив от едно пчелно семейство намалява с 18.7% до 13.3 кг.

Броят на стопанствата с пчелни семейства през 2020 година е 11 626 (-15.6%). С 30.3% намалява броят на стопанствата, в които се отглеждат от 1 до 49 пчелни семейства. Стопанствата с 50 и повече пчелни семейства се увеличават с 5.6%. Средният брой на отглежданите пчелни семейства в едно стопанство се увеличава със 17.9% до 74.3 броя/стопанство. Общо през 2020 г. са загинали над 44 хиляди пчелни семейства.

За изследвания период са продадени 4 894 тона пчелен мед на преработвателните предприятия, директно са продадени 1 800 тона, на търговците на дребно – 448 тона, за промишлеността – 634 тона, а за собствена консумация са отделени 1399 тона.

Таблица 1

Стопанства, пчелни семейства и производство на пчелен мед по статистически райони през 2020 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Стопанства с пчелни семейства към 01.10.2020 г.	Пчелни семейства към 01.10.2020 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед	Среден брой пчелни семейства	Добит пчелен мед	Среден добив на мед от едно пчелно семейство
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(тона)	(кг)
България	11 626	863 283	680 266	74.3	9 066	13.3
<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>8 675</i>	<i>726 313</i>	<i>578 547</i>	<i>83.7</i>	<i>7 953</i>	<i>13.7</i>
Северозападен	1 900	154 901	128 185	81.5	1 723	13.4
Северен централен	2 502	205 461	161 008	82.1	2 031	12.6
Североизточен	2 032	184 658	149 181	90.9	2 459	16.5
Югоизточен	2 241	181 293	140 173	80.9	1 740	12.4
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	<i>2 951</i>	<i>136 970</i>	<i>101 719</i>	<i>46.4</i>	<i>1 113</i>	<i>10.9</i>
Югозападен	1 212	43 248	30 813	35.7	267	8.7
Южен централен	1 739	93 722	70 906	53.9	846	11.9

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България"

Таблица 2

Унищожени пчелни семейства и загуби, нанесени по различни причини през 2020 г. по статистически райони						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Общо унищожени пчелни семейства (брой)	в т.ч.				Изменение 2020/2019 (%)
		от отравяне (брой)	от болести (брой)	от глад (брой)	по други причини (брой)	
България	44 150	12 473	9 705	6 813	15 159	-24.4%
<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>31 303</i>	<i>8 750</i>	<i>8 465</i>	<i>3 356</i>	<i>10 732</i>	<i>-34.5%</i>
Северозападен	6 407	3 620	1 429	611	747	-1.6%
Северен централен	6 834	1 676	2 393	719	2 218	-54.8%
Североизточен	6 369	1 123	1 310	1 691	2 245	-34.0%
Югоизточен	11 521	2 331	3 333	335	5 522	-30.2%
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	<i>12 847</i>	<i>3 723</i>	<i>1 240</i>	<i>3 457</i>	<i>4 427</i>	<i>21.1%</i>
Югозападен	3 369	700	144	1 860	665	73.8%
Южен централен	9 478	3 023	1 096	1 597	3 762	9.3%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България"

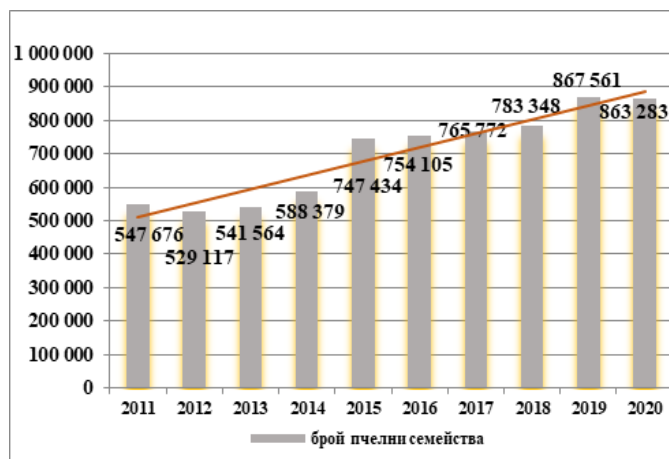
Резултати и анализи

Таблица 3

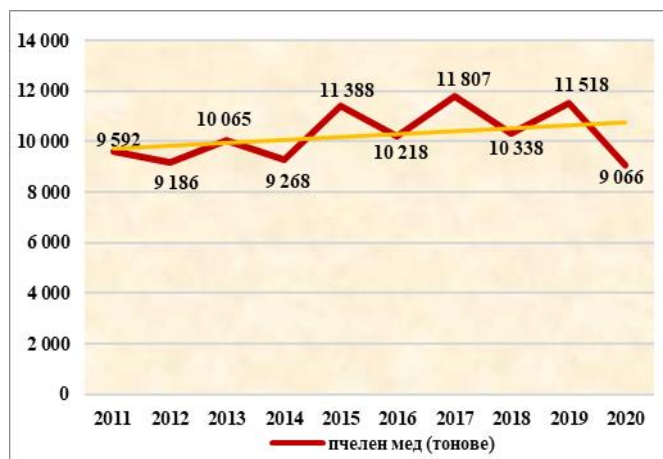
Пчелни семейства по статистически райони през 2019 и 2020 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Пчелни семейства към 01.10.2019 г.	Пчелни семейства към 01.10.2020 г.	Изменение 2020/2019	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2019 г.	Пчелни семейства от които е добиван мед през 2020 г.	Изменение 2020/2019
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
България	867 561	863 283	-0.5%	702 851	680 266	-3.2%
<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>728 569</i>	<i>726 313</i>	<i>-0.3%</i>	<i>597 551</i>	<i>578 547</i>	<i>-3.2%</i>
Северозападен	158 721	154 901	-2.4%	125 561	128 185	2.1%
Северен централен	210 830	205 461	-2.5%	172 910	161 008	-6.9%
Североизточен	190 417	184 658	-3.0%	166 253	149 181	-10.3%
Югоизточен	168 601	181 293	7.5%	132 827	140 173	5.5%
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	<i>138 992</i>	<i>136 970</i>	<i>-1.5%</i>	<i>105 300</i>	<i>101 719</i>	<i>-3.4%</i>
Югозападен	48 740	43 248	-11.3%	35 657	30 813	-13.6%
Южен централен	90 252	93 722	3.8%	69 643	70 906	1.8%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Графика 1. Отглеждани пчелни семейства (брой)

Графика 2. Производство на пчелен мед в България

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 4

Разпределение на стопанствата според броя на отглежданите пчелни семейства									
Брой пчелни семейства в стопанство	Стопанства към 1 ^{ва} октомври			Пчелни семейства към 1 ^{ва} октомври			Среден брой пчелни семейства		
	2019 г.	2020 г.	Изменение 2020/2019	2019 г.	2020 г.	Изменение 2020/2019	2019 г.	2020 г.	Изменение 2020/2019
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
от 1 до 9	2 440	1 968	-19.3%	10 450	10 678	2.2%	4.3	5.4	25.6%
от 10 до 49	5 678	3 689	-35.0%	131 487	91 884	-30.1%	23.2	24.9	7.3%
от 50 до 149	4 093	4 273	4.4%	375 201	384 015	2.3%	91.7	89.9	-2.0%
150 и повече	1 560	1 696	8.7%	350 423	376 706	7.5%	224.6	222.1	-1.1%
Общо	13 771	11 626	-15.6%	867 561	863 283	-0.5%	63.0	74.3	17.9%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

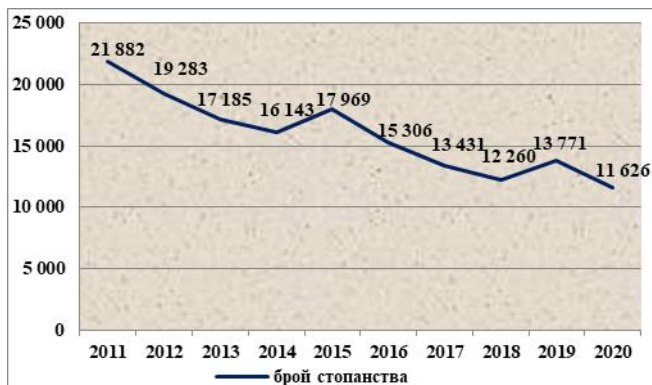
Таблица 5

Реализация на пчелен мед и средни продажни цени					
Вид реализация	Количество реализиран пчелен мед през 2019 г.	Средна цена* през 2019 г.	Количество реализиран пчелен мед през 2020 г.	Средна цена* през 2020 г.	Изменение на средната цена 2020/2019
	(тона)	(лв./кг)	(тона)	(лв./кг)	(%)
Директни продажби на краен потребител	1 779	7.13	1 800	7.76	8.8%
Директни продажби на търговците на дребно	307	6.21	448	5.93	-4.5%
Продажби на преработвателни предприятия	3 734	4.18	4 894	4.27	2.2%
Продажби за промишлеността	454	4.04	634	4.06	0.5%
Общо продажби	6 274	5.11	7 776	5.15	0.8%
За собствена консумация и подхранване на пчели	1 561	-	1 399	-	-

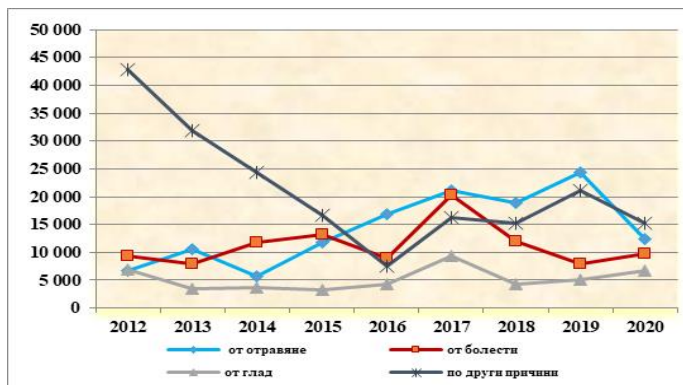
* Цените са без ДДС.

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Графика 3. Стопанства с пчелни семейства

Графика 4. Унищожени пчелни семейства (брой)

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 6

Профилактични мероприятия и подхранване на пчелните семейства през 2019 и 2020 г.						
Мероприятия	2019 г.		2020 г.		Изменение 2020/2019	
	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство
	(брой)	(лв.)	(брой)	(лв.)	(%)	(%)
Третиране срещу вароатоза	856 699	5.00	842 234	5.00	-1.7%	0.0%
Есенно подхранване	610 310	7.47	595 510	7.12	-2.4%	-4.7%
Зимно подхранване	607 131	7.39	546 940	6.98	-9.9%	-5.5%
Пролетно подхранване	667 905	7.35	623 817	7.10	-6.6%	-3.4%
Други разходи	612 971	9.15	596 567	10.60	-2.7%	15.8%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 7

Съхранение на пчелния мед и стойност на съхранението му (вкл. транспортни и складови разходи)					
Вид на съдовете за съхранение	Стойност за съхранение			Относителен дял на стопанствата, които използват съдове за съхранение по видове	
	2019 г.	2020 г.	Изменение 2020/2019	2019 г.	2020 г.
	(лв./кг)	(лв./кг)	(%)	(%)	(%)
В тенекии	0.26	0.33	26.9%	62.8%	67.0%
Стъклени буркани	0.48	0.60	25.0%	50.1%	44.1%
В пластмасови опаковки	0.44	0.64	45.5%	3.3%	2.1%
Други опаковки	0.67	0.22	-67.2%	0.4%	1.0%

Източник: МЗХГ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 8

Подвижно пчеларство			
Характеристики	2019 г.	2020 г.	Изменение 2020/2019
	(брой)	(брой)	(%)
Пчелни семейства, включени в подвижно пчеларство	25 081	22 415	-10.6%
Стопанства, практикували подвижно пчеларство	310	260	-16.1%
Стойност на транспортните разходи и ветеринарните свидетелства (лева/пчелно семейство)	10.41	9.50	-8.7%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

През 2020 година само 11 стопанства с 2 263 пчелни семейства са посочили, че имат 16 споразумения (писмени или устни) със земеделски стопани за опрашване на култури.

Методологични бележки

Целта на анкетата е да се определи броят на пчелните семейства към 1^{-ви} октомври 2020 г., добитият пчелен мед през календарната 2020 г., реализацията и средни цени (без ДДС) на реализирания пчелен мед, основните разходи по производството и съхранението на пчелен мед, както и да се събере информация за броя на унищожените пчелни семейства през 2020 година и да се посочат и обобщат причините за унищожаването им. Резултатите от изследването се използват за изготвяне на анализи и програми за сектора, както и за вземане на управленски решения при провеждане на аграрната политика в пчеларството. Нормативният документ в страната, на който се основава провеждането на статистическото изследване, е Националната статистическа програма за 2020 г. Резултатите от проведеното изследване са в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1368/2015 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1308/2013 относно мерките по отношение на помощта в сектора на пчеларството. Използваните определения и дефиниции в анкетата са аналогични на посочените в цитираните регламенти.

Изследвани статистически показатели:

1. Стопанства, отглеждани пчелни семейства, добив и реализация на пчелен мед – брой стопанства с пчелни семейства; брой пчелни семейства; добит пчелен мед – тона; среден добив на мед – кг от 1 пчелно семейство; реализиран мед – кг; цени на реализирания мед – лева за килограм.
2. Реализация на пчелния мед – директни продажби на краен потребител, продажби на търговците на дребно, за преработвателни предприятия, за промишлеността, собствена консумация от домакинството на стопанина.
3. Показатели за провеждане на профилактика и борба със заболяванията по пчелните семейства – стойност на профилактичните третираня срещу вароатоза, разходи за подхранване на пчелите, брой на унищожените пчелни семейства, подвижно пчеларство и съхранение на пчелния мед.

Въпросникът за провеждане на анкетата се състои от 22 въпроса и обхваща административна информация за стопанството, юридически статут, регистрационен номер на пчелина съгласно Наредба № 10 от 1 април 2015 г. за условията за регистрация и реда за идентификация на пчелните семейства, брой пчелни семейства, количество и реализация на произведения пчелен мед, производствени разходи и разходи, свързани със съхранението на пчелния мед.

Обхват, модел и обем на извадката – извадката (стратифицирана и случайна) е изготвена, като е използван списък на стопанствата с пчелни семейства от проведеното преброяване на земеделските стопанства в България през 2010 година и новосъздадените след 2010 година стопанства, информация за които е получена от регистъра на земеделските стопани по Наредба № 3 от 1999 г., регистъра на пчелините в България, поддържан в БАБХ и проведените ежегодни статистически изследвания "Пчеларството в България" след 2010 г. Анкетирани са общо 2 764 стопанства с пчелни семейства. Организацията и контролът на анкетата се извършва от отдел "Агростатистика" при Министерството на земеделието, храните и горите.

Конфиденциалност – националните правила за определяне на конфиденциалността са дефинирани в Закона за статистиката. Съгласно чл. 25 не могат да се разгласяват или предоставят индивидуални статистически данни, както и статистическа информация, която обобщава данните за по-малко от три статистически единици или за съвкупност, в която относителният дял на стойността на изучаван параметър на една единица е над 85 на сто от общата стойност на този параметър за всички единици от съвкупността.

Достъпност и прозрачност – данните за броя на пчелните семейства, унищожените пчелни семейства през годината, за количеството на добития пчелен мед и реализацията на меда са достъпни за потребителите на сайта на МЗХ:

<http://www.mzh.government.bg/bg/statistika-i-analizi/izsledvane-zhivotovodstvo/danni/>.

съобразно установения срок в Националната статистическа програма и в Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания, провеждани от МЗХ.

Разпределение на административните области по статистически райони (NUTS 2) – Северозападен: Видин, Враца, Монтана, Ловеч, Плевен; Северен централен: Велико Търново, Габрово, Разград, Русе, Силистра; Североизточен: Варна, Добрич, Търговище, Шумен; Югоизточен: Бургас, Сливен, Ямбол, Стара Загора; Югозападен: Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град, София област; Южен централен: Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково.